

Spreektekst Roos Vermeij pensioendebat, 29 juni 2011

Voorzitter,

Om maar met de deur in huis te vallen; dit akkoord is een basis, maar het moet echt beter. Dan weet iedereen dat van ons.

De PvdA vindt dat werkgevers en werknemers hun verantwoordelijkheid hebben genomen voor de toekomst van ons pensioen. Dat is moedig, maar we zijn er nog niet. (en dat laat ook de discussie in het land zien. De hoogleraren buitelen over elkaar heen, belangengroepen schrijven brieven, mensen maken zich zorgen.)

Sinds het najaar van 2009, toen de PvdA een standpunt innam over de verhoging van de AOW-leeftijd, spreken wij met mensen op de werkvloer, in de bouw, met werkgevers, in kleine en grote bedrijven, in de publieke sector. De zorgen over het werk, bijvoorbeeld in de bouw, zijn groot. Hoe houden we vol, wat kunnen we doen. Het gaat vaker over de kwaliteit van de arbeid, de zekerheid van fatsoenlijk werk dan over de verhoging van de AOW-leeftijd; de noodzaak om langer door te werken om in de toekomst goed onderwijs en goede zorg te kunnen bieden wordt breed gedragen.

Wij beoordelen het akkoord lang onze eigen PvdA-maatstaf en dan willen wij:

1. We staan er voor degenen voor wie het niet vanzelf komt, hard werken en de 65, laat staan de 67, gewoon niet halen. Vaak mensen met een lage opleiding, lage inkomens.
2. Het toekomstbestendig maken van ons unieke solidaire pensioenstelsel. Lusten en lasten moeten eerlijk worden verdeeld: over jong en oud, arm en rijk.

Dit akkoord zet een serieuze stap, maar dit willen wij veranderen:

Als het om de AOW gaat, gaat het om twee zaken:

1. kan de bouwvakker ook op z'n 65^e met AOW als hij dat wil? Hoe reëel is deze optie voor een iemand met een laag inkomen/klein pensioen? Dat moet wat mijn fractie betreft beter. 6-7% netto korting per jaar komt bij lage inkomens harder aan, zeker na 2025. De keuze voor de onderkant moet beter – ook na de brief van maandag - , goedkoper dus, met inzet van belasting- of koopkrachtmaatregelen. Dat gaan we, als het aan de PvdA, ligt, beter maken. (Afhankelijk van de antwoorden inzetten op meer geld voor ouderenkorting. Ook is het van belang dat de afbouw van de ouderenkorting in gelijke tred loopt met de extra verhoging van de AOW.)

2. wij hadden al een plan voor een overbruggingsuitkering – een vervroegde AOW - voor degenen die op het laatst werkloos of arbeidsongeschikt raken (reeds uitgewerkt in vorige periode, een bijzondere bijstand zonder partner- en vermogenstoets voor de laatste jaren voor je pensioen). Graag zien wij dat deze minister dit voorstel opnieuw in de Kamer indient.

Pensioen

Het pensioenakkoord kent echter vooral op het terrein van de pensioenen nog open eendes. Fondsen krijgen veel vrijheden om het akkoord omgaan en welke grenzen zij stellen aan het beleggers en indexatiebeleid. De discussie over het pensioen wordt in alle heftigheid gevoerd. Het pensioen moet duidelijker, schokbestendiger, en eerlijk voor jong en oud.

De crux zit 'm voor de PvdA in de wijze waarop toekomstige verplichtingen berekend gaan worden. Dat wordt in het akkoord gedaan met “verwachte rendementen”. Welke risico's lopen wij, als niet alleen veel economen, maar ook het CPB uiterst kritisch is. Waarom? Wat zijn andere opties? De PvdA vindt dat er op z'n minst wettelijke marges, bandbreedtes, moeten komen om het shoppen met risicoprofielen te beperken, juist ook voor de toekomstige generaties. Het niet financieel toetsingkader is nog hele kluif, maar we zouden daarin niet alle vrijheden uit dit akkoord 1-op-1 willen vertalen in wetgeving. Maar dat is niet genoeg. Wij maken wetten en zullen er bovenop zitten de komende jaren. Maar het toezicht vindt nu vooral achteraf plaats. De PvdA wil graag de mogelijkheid hebben van een bindend advies vooraf! Laten we zoeken naar een pensioenautoriteit (evt ingebed in DNB) die ook vooraf een oordeel velt over het te voeren beleggings- en indexatiebeleid, buffers en risicoprofiel van een fonds. Dus nog voor dat het plan aan de deelnemersraad wordt voorgelegd. Een autoriteit met deskundigen, die niet alleen legalistisch, maar ook pro-actief en met kennis van de verschillen in sectoren de plannen toetst aan houdbaarheid voor jong en oud. Zorgen heeft mijn fractie over het verlagen van buffers, terwijl alle lessen uit de kredietcrisis anders zeggen? De ratio hierachter ontgaat ons.

Werkgever-werknemer

Wie doet wat in dit akkoord? En wie niet, vragen sommigen zich af? Premiestabiliteit is goed, juist in goede tijden. Niet duidelijk is de rol van werkgevers in tijden dat het moeilijk is, en daar gaat het om. Staan werkgevers en werknemers en gepensioneerden er dan gezamenlijk voor? De bijstortverplichting komt te vervallen, premiestijging kan maar hoeft niet, de werkgever leunt achterover en wijst naar de werknemer: vang jij de klappen op, uitgesmeerd weliswaar...

Arbeidsmarkt

De PvdA vindt dat een verhoging van de AOW leeftijd niet zonder aanvullende maatregelen kan voor de arbeidsmarkt. Mensen moeten echt in staat worden gesteld om door te kunnen werken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Goed dat er een mobiliteitsbonus komt. Maar klopt het dat deze wordt betaald uit de doorwerkbonus die ook weer wordt ingezet voor een deeltje ink afh ouderenkorting? Wat stelt deze dan nog voor?

De afspraken kennen geen heldere afspraak over leeftijdsontslag. De PvdA wil daar graag vanaf, werkgevers niet, maar bij een AOW-leeftijd van 66 mag leeftijdsontslagleeftijd niet op 65 blijven staan!

